

Mestna občina Novo mesto

Obrazložitev nagrad Mestne občine Novo mesto za leto 2009

Novomeški rojak prof. dr. Milček Komelj je ena najvidnejših osebnosti slovenske humanistične znanosti in kulture z obsežnim publicističnim opusom okoli 1400 bibliografskih enot. Celotno domačo in tujo kulturno javnost nagovarja s svojimi izjemnimi interpretacijami likovne umetnosti, podprtimi z obsežnim znanstvenim aparatom, s širokim, kar polihistorskim poznavanjem humanističnih ved in sposobnostjo prevajanja teoretičnih spoznanj v najširši javnosti razumljive razlage likovnih pojavov in njihovih nosilcev. To mesto mu priznava tudi vodilna Evropska akademija znanosti in umetnosti v Salzburgu, ki ga je leta 2008 izvolila za svojega rednega člana, domača humanistična javnost pa ga je lani imenovala za predsednika Slovenske matice, najstarejše slovenske znanstvene in kulturne ustanove. Posebej prepričljivo govori o njegovem pomenu tudi jubilejna knjiga *Otoki umetnosti* Milčku Komelju na 60. postaji, v kateri so njegovi študijski profesorji, stanovski kolegi umetnostni zgodovinarji in pesniki, najvidnejši slovenski likovni umetniki in njegovi študentje opisali fenomen Milčka Komelja v vseh razsežnostih njegove osebnosti in kulturnega delovanja, posebej tudi kot strokovno nepogrešljivega in široko priljubljenega visokošolskega pedagoga na Filozofski fakulteti v Ljubljani.

Komeljevo delo temelji na tesni povezanosti z njegovim Novim mestom. Že kot sin knjižničarja je bil od otroštva povezan z novomeško kulturo in njenimi protagonisti (o čemer piše v spominih na očeta, ki jih je izdala Knjižnica Mirana Jarca). Tako je začel pisati o novomeških umetnikih, ki jih je poznal tudi osebno. Raziskal je delo svojega učitelja slikarja Vladimirja Lamuta in ga vse do danes v različnih kontekstih postavlja na mesto, ki mu kot nespregledljivemu umetniku upravičeno pripada.

Drugi novomeški umetnik, ki se mu Komelj življenjsko posveča, je Božidar Jakac. Z njim se je srečeval in pogovarjal od svojega 13. leta, po izidu Komeljeve knjige *Slovensko ekspressionistično slikarstvo in grafika*, ki jo je Jakac javno pozdravil, pa ga je umetnik povabil k sodelovanju, da je z njim pregledoval njegov arhiv in zabeležil ustna pojasnila o genezi posameznih del; to sodelovanje je pozneje preraslo v pripravo novomeškega Jakčevega doma, ko je z Jakcem sodeloval kot kustos Dolenjskega muzeja.

V zvezi z Jakcem se je Komelj posvečal tudi pojavu novomeške pomladi. V tem okviru je napisal tudi spominsko besedilo o Antonu Podbevšku, v Novem mestu rojenem pesniku in publicistu. Posebno študijo o ustvarjalni podobi pa je posvetil tudi Pinu Mlakarju v monografiji ob njegovi bližajoči se stoletnici.

Poseben uspeh je doživela knjiga besedil in slik o Novem mestu *Novomeška knjiga*, ki postavlja Novemu mestu trajen spomenik, posebej tudi zaradi celovitega spremnega besedila o kulturni podobi mesta. Prav uspeh te knjige je prispeval k temu, da je bil Komelj izbran za predsednika Slovenske matice. Zatem pa je na novo napisal še besedilo *Novo mesto v objemu narave in kulture* za predstavitev Novega mesta.

Četudi Milček Komelj ne živi več v Novem mestu, je očitno ta kraj s svojo pokrajino in ljudmi vseh časov tisti, ki ga določa v njegovi mentaliteti in živi v njegovem delu neposredno ali posredno, zato ga tudi v širšem kulturnem prostoru obravnavajo kot Novomeščana.

Na Oddelku za umetnostno zgodovino, kjer od leta 1989 predava zgodovino slovenske umetnosti, je bil večkrat predstojnik, zdaj pa je vodja Katedre za slovensko umetnost v novem veku ter član Sveta Znanstvenega inštituta za humanistiko pri Novi reviji. Za svoje dosedanje delo je dr. Milček Komelj prejel tudi več odmevnih javnih priznanj.

Njegovo delo se že zdaj vpisuje med trajne in inovativne dosežke na znanstvenem in kulturnem področju in zagotovo kar najbolj reprezentativno postavlja izjemen spomenik Novemu mestu ter širi vednost o bogati umetniški in kulturni ustvarjalnosti tako med rojaki v rodnem kraju, širšem dolenjskem pokrajinskem okrožju kot nič manj tudi v slovenskem in svetovnem znanstvenem ter kulturnem prostoru.

Sonja CIMERMAN STEKLASA, dr. med. (nagrada Mestne občine Novo mesto)

Sonja CIMERMAN STEKLASA, dr. med., je specializacijo s področja interne medicine zaključila leta 1978, ko je opravila specialistični izpit ter si pridobila naziv specialistka interne medicine, sicer pa je zaposlena v Splošni bolnišnici Novo mesto od leta 1972. Po končani specializaciji je svoje strokovno delo posvetila zdravljenju ledvičnih bolnikov ter vse svoje aktivnosti usmerjala v ustanovitev dializne dejavnosti na Dolenjskem, leta 1979 je postala vodja Odseka za dializo. Pod njenim vodstvom je bila istega leta opravljena prva dializa v novomeški bolnišnici, kar je bila velika pridobitev za vse bolnike z dokončno odpovedjo ledvic iz dolenjske regije, ki so bili do tedaj dializirani v Ljubljani.

Razvoj dializnega centra je pod njenim vodstvom dosegal visoko strokovno raven. Ob sebi je vzgojila številne kadre, od zdravnikov do diplomiranih oziroma višjih medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov.

Njena zasluga je, da se je dializna dejavnost preselila iz neprimernih prostorov v prenovljeno kirurško stavbo. Poleg tega je več kot deset let opravljala dela in naloge predstojnice Internega oddelka. V tem času je omenjeni oddelek dosegel pomemben strokovni napredek na vseh področjih interne medicine. Bila je mentorica mnogim zdravnikom specializantom interne medicine.

Jože PRESKAR (nagrada Mestne občine Novo mesto)
--

Jože Preskar je načelnik Upravne enote Novo mesto. Po poklicu je univerzitetni diplomirani inženir gradbeništva, na Pedagoški fakulteti Univerze v Mariboru pa je končal tudi študij po programu pedagoškega in pedagoško-andragoškega izobraževanja. Je sodni izvedenec in sodni cenilec gradbene stroke.

Njegovo strokovno delo in razvoj sta najprej tekla na področju gradbeništva, zadnja leta pa je viden in zelo uspešen delavec na področju javne uprave.

Kot štipendist GIP Pionir iz Novega mesta je v tem podjetju delal do leta 1990 in vodil zahtevna gradbišča doma in v tujini.

Na širšem družbenem področju se je uveljavil kot podpredsednik in predsednik Zbora združenega dela Skupščine Občine Novo mesto, bil pa je tudi delegat istoimenskega zbora v Skupščini Republike Slovenije.

Leta 1990 je na prvih demokratičnih volitvah kandidiral za člana Zbora združenega dela in bil isto leto na Skupščini Občine Novo mesto izvoljen za člana Izvršnega sveta, odgovornega za okolje in prostor, ter imenovan za sekretarja istega resorja. To delo je opravljal do izteka mandata leta 1994, ko ga je Skupščina Občine Novo mesto izvolila za predsednika Izvršnega sveta.

Po izteku mandata je kot predsednik Izvršnega sveta predal posle novoizvoljenim županom MO Novo mesto, Občine Šentjernej in Občine Škocjan.

Jože Preskar je na čelu Upravne enote Novo mesto od 1. 1. 1995, torej od vsega začetka. Pod njegovim vodenjem je Upravna enota Novo mesto postala prepoznavna državna ustanova, ki deluje kot poslovni sistem in s povprečno 90 uslužbenci na prijazen način do uporabnikov letno reši prek 30.000 upravnih zadev in več kot 60.000 drugih upravnih nalog.

Upravna enota Novo mesto je med prvimi v RS posodobila e-poslovanje in tako zagotovila preglednost in hitro odzivnost pri poslovanju. Prav tako je med prvimi v RS pridobila certifikat kakovosti ISO. Dvakrat se je uvrstila med finaliste za priznanje RS za poslovno odličnost kot najvišje državno priznanje za področje kakovosti. Tako je Upravna enota Novo mesto prejela leta 2006 bronasto, leta 2007 pa srebrno diplomu za poslovno odličnost in je doslej edini državni organ, ki je prejel srebrno diplomu Republike Slovenije za poslovno odličnost.

Pomembno vlogo je imel Jože Preskar tudi pri zagotovitvi odličnih prostorskih pogojev za delovanje Upravne enote in inšpektoratov RS pri prenovi stare porodnišnice.

MARIJAN MAZNIK (Trdinova nagrada)

Marijan Maznik je likovni pedagog in slikar. Po končanem učiteljišču je študiral na Pedagoški akademiji v Ljubljani, slikarsko pa se je izobraževal v likovnih šolah ter v različnih likovnih kolonijah v Sloveniji in bivši Jugoslaviji.

Že od rane mladosti mu je bilo najbolj pri srcu troje: nastopanje na prireditvah, slikanje in šport. Na OŠ Šmarjeta in Vavta vas je s svojim likovnim znanjem navduševal tako učence kot njihove starše.

Kmalu po prihodu v Novo mesto je bil izvoljen za predsednika ZKO Novo mesto, bil je soustanovitelj Likovne skupine »Vladimir Lamut«, kjer je bil sprva podpredsednik, kasneje pa predsednik.

V času njegovega slikarstva je razstavljal na več kot 200 skupinskih razstavah v Sloveniji, v vseh republikah bivše Jugoslavije, na Poljskem, v Italiji, Avstriji, Nemčiji in na Madžarskem. Imel je 15 samostojnih slikarskih razstav in dve fotografski razstavi. Maznik je bil večkrat mentor tudi otroškim likovnim delavnicam. Več svojih slik je poklonil za dobrodelne namene: bolnišnici, varni hiši in drugim ustanovam.

Leta 1996 je bila ustanovljena likovna sekcija pri Društvu interesnih dejavnostih upokojencev Novo mesto. Njen vodja je postal Marjan Maznik. V letih 1999 do 2003 je imela likovna sekcija preko 30 svojih likovnih razstav, kolonij ali sodelovanj na razstavah po raznih krajih v Sloveniji in na Hrvaškem.

Na pobudo Marijana Maznika se je v začetku leta 2004 sekcija likovnikov Društva interesnih dejavnostih upokojencev Novo mesto preimenovala v »Likovno kulturno društvo Mavrica Novo mesto«. Marijan Maznik si je zastavil cilj, da slikarji Mavrice navežejo kulturne stike tudi z našimi zamejskimi Slovenci na Madžarskem in v Italiji in s tem pripomorejo k večji kulturni in narodnostni povezavi med matično domovino in slovensko manjšino.

Kot predsednik LKD Mavrica je vzpostavil veliko stikov z ostalimi likovnimi društvi po Sloveniji in tako koval medsebojne prijateljske in kulturne vezi.

Upokojencem, ki so se vključevali v amatersko slikarstvo, je s svojim znanjem in zagnanostjo obogatil življenjske cilje in jim z obiski raznih razstav in kulturnozgodovinskih krajev omogočil širjenje njihovega kulturnega obzorja.

DAMIJAN ŠINIGOJ (Trdinova nagrada)

Vrsto let je novomeško pa tudi širše kulturno življenje zaznamovano z delom pisatelja, prevajalca, scenarista in urednika, člana Društva slovenskih pisateljev in Društva slovenskih književnih prevajalcev, svobodnega pisatelja Novomeščana Damijana Šinigoja.

Po vrnitvi iz JLA je napisal roman o dogajanju v armadi, ki je v osemdesetih letih že kazala znake razkroja države, za slovenske pa tudi nekatere druge vojake pa je pogosto pomenila torturo. Za roman z naslovom Vojake ubijajo, mar ne je dolgo iskal založnika, saj je bila tematika dela za tisti čas provokativna. Roman je izšel leta 1991 in je doživel navdušen sprejem med bralci in kritiki.

Kot udeleženec slovenske osamosvojitvene vojne je aktivno sodeloval v spopadih in tri leta po njej je to tematiko opisal v romanu Neizstreljeni naboj. Duhovito in mestoma satirično opisuje zgodbe navadnih ljudi, ki so se znašli v vojni, v spopadih v Pogancih, na Medvedjeku, v Krakovskem gozdu, Novi Gorici in Mokronogu.

Leta 2003 je izšla njegova knjiga Očkov kotiček, izbor kolumn, ki jih desetletje objavlja v reviji Mama. V njej duhovito, hudomušno in realno opisuje zgode in nezgode očetovstva ter svojih treh sinov. V pripravi je drugi del Očkovega kotička. Svoja publicistična dela je objavljala v Poletu (Delo) in v Parku.

Eno od pomembnih področij njegovega delovanja je od leta 2000 urejanje literarne zbirke Založbe Goga v Novem mestu. V času njegovega urednikovanja je v literarni zbirki izšlo 58 književnih del proze in poezije. Založba je ena redkih izven Ljubljane, ki se ukvarja z umetniško literaturo in ne izdajanjem profitnih knjig. Posebno pozornost Šinigoj namenja avtorjem s področja Novega mesta.

Damijan Šinigoj je tudi uveljavljeni scenarist. Na TV Slovenija sta bila predvajana dva filma po njegovem scenariju: leta 2002 dokumentarni film Ko potrka vojna in leta 2004 dokumentarni mladinski film Gusti.

Damijan Šinigoj je edini slovenski pisatelj, ki se je v svojih romanih ukvarjal s tematiko bivše jugoslovanske armade in slovenske osamosvojitvene vojne (poleg humoristično in optimistično naravnane družinske tematike), s svojim prevajalskim delom pa je spletel pomembne vezi med književnostmi narodov bivše skupne države, pa tudi evropskih.

Komisija za nagrade in priznanja pri občinskem svetu Mestne občine Novo mesto

Novo mesto, 4.3.2010